

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sphaera mundi

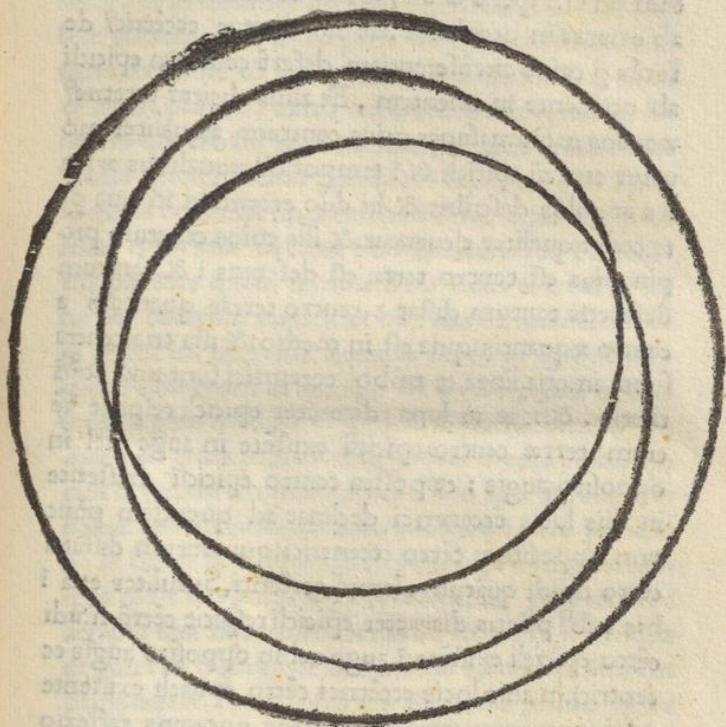
Johannes <de Sacrobosco>

[Bologna], 1480

Capitvlvm Figvrae Trivm Svperiorum [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-304134](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-304134)

Figura capitiset caude draconis hie

CAPITVLVM FIGVRAE TRIVM SVPERIO

rum signoy. s. Saturni Iouis & Martis.
Equitur de tribus superiorib9. Vnde notan
dum e q̄ quilibet trium superiorū habet
duos circulos eccētricos dispositos i eadē

superficie plana & immobiles nisi quatum ad mo-
tum orax spera & ad motu quottidianu circa terra
ab oriente in occidentem . Et un⁹ dicitur eccetric⁹ de
feres p cuius circūferentiam deferē centrum epicicli
ab occidente in orientem . Et alius dicitur eccetric⁹
æquans motum: super cuius centrum æqualiter mo-
uetur centrū epicicli & i temporib⁹ æqualibus æqua-
les angulos describit: & hi duo eccentrici in una pā-
te coeli æqualiter eleuantur: & ille cuius centrum pro-
pinquius est centro terræ est deferens: & centrum
deferens tantum distat a centro terræ quantum a
centro æquantis: quia est in medio: & ista tria centra
sunt in una linea et ambo eccentrici sunt un⁹ quā-
titatis . & sicut in luna diameter epicicli respicit cē-
trum terræ centro epicicli existēte in auge uel in
opposito augis: et postea centro epicicli existente
in aliis locis eccentrici declinat ad quendam punc-
tum oppositum cētro eccentrici: qui tantum distat a
cētro mūdi quatum cētrum eccetrici. Similiter etiā i
his trib⁹ plætus diameter epicicli respicit cētrū mūdi
cētro epicicli existēte i auge uel in opposito augis ec-
centrici. In aliis locis eccetrici cētro epicicli existente
respicit centrum æquantis: & hanc uocamus reflexio-
nem: & luna in superiori parte epicicli mouetur ab
oriēte in occidentem: & in superiori eouerso. Et
isti planetæ mouetur i inferiori parte epicicli ab oriē-
te i occidentem: & i superiori eouerso: et semp
quādo quilibet istorum trium cōiūctus est soli per
medium cursuz est i superiori parte sui epicicli scilicet

et in auge media. & hæc e' fixa & immobilis sicut i'
aliis planetis. Sed aux uera uariatur in omnibus pla
netis. & in qualibet oppositione medii motus euz
sole planeta est in ifima parte sui epicicli. & i' quadra
turis cum sole est in lögitudinibus mediis sui epici
cli quare planeta i' tanto tempore circuit epicicluz su
um in quanto sol redit ad suam cõiunctionem. Aux
media epicicli dicitur punctus in superiori pte epici
cli quem terminat linea exiens a cẽtro æquantis p cẽ
trum epicicli: & hæc aux non uariatur. Aux uera dicit
tur punctus quem terminat linea exies a centro ter
ræ per centrũ epicicli: & hæc aux uariatur secundũ
q; crescit uel decrescit æquatio centri in epiciclo: Ac
quato autẽ centri in epiciclo est arcus epicicli cadens
inter auge mediam & uerã. & æquatio cẽtri in 30
diaco est arcus zodiaci cadens inter mediũ motũ epi
cicli & uerũ motũ epicicli. Et in qua pportõe se
habet una æquatio ad suũ circulum i' eadẽ ppositõ
ne se habet & reliqua: quod potest probã p lineam
quæ cadit iter lineas æquidistantes. & propter hoc
accepta una æquatione in tabula accipitur & reliqua
ut patet in figura. Medius motus cuiuslibet istorum
planetarũ: & suorũ epiciclorũ est arcus zodiaci cadẽs
inter arietẽ & lineã exeũtẽ a cẽtro terræ æquidistãtẽ
lineæ exeũti a cẽtro æq̃tis p cẽtrũ epicicli. Vex locũ
plætx terminat linea exiens a cẽtro terræ p cẽtrũ plæ
te. Aux aut ipsorum planetarum in secunda significa
tõe dicitur sicuti in sole arcũ zodiaci icipiẽs ab ariete
terminat per lineam ductam ad zodiacum a quodã

pūto terræ supraposito augib⁹ eccētricorū. Cētrū ue-
ro mediū plāetæ dicit̄ arc⁹ zodiaci existēs iter augē
eccētricorū & mediū motum epicicli: i sole aut̄ dicitur
argumentum, & i luna cētrū medium lunæ uel longi-
tudo duplex uel duplex intersticiū: cētrum ueꝝ plāe-
tæ dicit̄ arc⁹ zodiaci existēs iter augē eccētrici & ueꝝ
locū epicicli. Argumentum medium dicitur ar-
cus epicicli cadēs inter augē mediam & cētrū cor-
poris plāetæ. Argumentum ueꝝ planetæ dicit̄ arc⁹ epi-
cicli cadēs inter augem ueram & cētrū plāetæ, & in
una medietate coeli subtrahitur æquatiō cētri in zo-
diaco a centro medio & additur æquatō cētri in epi-
ciclo argumentō medio: & hoc ut hēatur cētrū ueꝝ in
zodiaco & argumentū ueꝝ i epiciclo: & i reliqua me-
diate fit eꝝtra ut facile patebit i figura. & quando
cētrū epicicli fuerit i auge uel i opposito augis eccē-
trici nullæ sunt p̄diæ æquatōes. Aequatō, argumēti
planetæ dicit̄ arc⁹ zodiaci cadēs iter ueꝝ locū plāetæ
& ueꝝ locum epicicli. Et maifestū ē q̄ quāto pl⁹ ac-
cedit cētrum epicicli ad cētrū terræ: argumentō uero
plāetæ uno & eodē existente: tāto plus crescit æqua-
tō argumēti quare maiores sunt æquatōes argumēti
cētro epicicli existēte i longitudie propiori eccētrici
q̄ existente i longitudie media eccentrici: & maiores
sūt æqtōes i lōgitudinib⁹ mediis q̄ i auge. æquatōes
aut̄ argumēti scriptæ i tabulis sūt æquatōes ac si lēp
fuiſſet centrū epicicli i lōgitudinib⁹ mediis æquātis
quādo diameter epicicli stat perpēdiculariter sup dia-
metro mundi trāscūte p cētrum eccētricorum: Diffe

rētiz xquationū quæ sunt iter xquatōes i lōgitudie
 media: & iter xquatōes quæ sunt i auge dicūt diuersi
 tates diametri circuli breuis ad longitudiem lōgiore
 & differētiz xquationū quæ sūt i lōgitudinib9 me
 diis & opposito augis dicūt diuersitates diametri cū
 cali breuis ad lōgitu dinē ppiorē: & iste diuersitates
 circuli breuis scribūt in tabulis.

Theorica triū superiorū et ueneris •

